ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (viies koda laiendatud koosseisus)

10. aprill 2008 *

Kohtuasjas T-233/04,

Madalmaade Kuningriik, esindajad: H. Sevenster, J. van Bakel ja M. de Grave,

hageja,

keda toetab

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: W.-D. Plessing ja M. Lumma,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: H. van Vliet ja V. Di Bucci,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

mille ese on nõue tühistada komisjoni 24. juuni 2003. aasta otsus K (2003) 1761 (lõplik) riigiabi N 35/2003 kohta, mis käsitleb Madalmaade Kuningriigi poolt teatatud lämmastikoksiidide heitkogustega kauplemise süsteemi,

EUROOPA ÜHENDUSTE
ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja esimees M. Vilaras, kohtunikud M. E. Martins Ribeiro, F. Dehousse, D. Šváby ja K. Jürimäe,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 5. detsembri 2006. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 EÜ artikkel 6 sätestab:

„Artiklis 3 osutatud ühenduse poliitika ja tegevuse määratlemisse ja rakendamisse peab integreerima keskkonnakaitse nõuded, eelkõige pidades silmas säästva arengu edendamist."

2 EÜ artikkel 87 sätestab:

„1. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

[…]

3. Ühisturuga kokkusobivaks võib pidada:

a) abi majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus;

b) abi üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimiseks või mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks;

c) abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega;

d) abi kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks, kui niisugune abi ei kahjusta kaubandustingimusi ja konkurentsi ühenduses määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega;

e) muud liiki abi, mida komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega võib kindlaks määrata nõukogu."

3 Ühenduse suunistes keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta (EÜT 2001, C 37, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 76) on ette nähtud:

„69. Liikmesriigid ja ühendus kui protokolli lepinguosalised peavad saavutama kasvuhoonegaaside heitmete vähenemise ühise ja kooskõlastatud poliitika ja meetmete abil, kaasa arvatud majanduslikud vahendid, ning Kyoto protokollis ettenähtud vahendite abil, milleks on rahvusvaheline jäätmekaubandus, protokolli ühine kohaldamine ja puhta arengu mehhanism.

70. Kuna sel alal puuduvad ühenduse õigusaktid ja ilma et see piiraks komisjoni õigust nende vastuvõtmist algatada, peab iga liikmesriik ise välja töötama poliitika, meetmed ja vahendid, mida ta tahab vastu võtta Kyoto protokollis ettenähtud eesmärkide saavutamiseks.

71. Komisjon on seisukohal, et mõned liikmesriikide vastuvõetud vahendid protokollis ettenähtud eesmärkide saavutamiseks võib lugeda riigiabiks, kuid veel ei ole õige aeg sätestada niisuguse abi andmise tingimusi."

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2001. aasta direktiivi 2001/81/EÜ teatavate õhusaasteainete siseriiklike ülemmäärade kohta (EÜT L 309, lk 22; ELT eriväljaanne 15/06, lk 320) põhjenduse 11 kohaselt:

„Vääveldioksiidi, lämmastikoksiidide, lenduvate orgaaniliste ühendite ja ammoniaagi siseriiklike ülemmäärade kehtestamine igale liikmesriigile on keskkonnaalaste vaheeesmärkide saavutamise majanduslikult tõhus viis. Heitkoguste ülemmäärad annavad ühendusele ja liikmesriikidele võimaluse vahe-eesmärkide täitmise viisid paindlikult kindlaks määrata."

5 Direktiivi 2001/81 artikkel 4 „Heitkoguste siseriiklikud ülemmäärad" sätestab:

„1. Liikmesriigid vähendavad hiljemalt 2010. aastaks selliste saasteainete nagu vääveldioksiid (SO_2), lämmastikoksiidid (NO_X), lenduvad orgaanilised ühendid (LOÜ) ja ammoniaak (NH_3) siseriiklikke aastaseid heitkoguseid kogusteni, mis ei ületa I lisas sätestatud heitkoguste ülemmäärasid, kusjuures võetakse arvesse kõik pärast artiklis 9 nimetatud aruannete esitamist ühenduse meetmetes tehtud muudatused."

6 Madalmaade Kuningriigi osas sätestab direktiivi 2001/81 I lisa 2010. aastaks lämmastikoksiidide (NO_X) heitkoguse ülemmääraks 260 kilotonni.

7 Liikmesriigid pidid jõustama direktiivi 2001/81 täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid enne 27. novembrit 2002 ja teatama sellest viivitamata komisjonile.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

8 Madalmaade ametiasutused teatasid 23. jaanuari 2003. aasta kirjaga EÜ artikli 88 lõike 3 alusel komisjonile NO_x heitkogustega kauplemise süsteemist (edaspidi „asjaomane meede"). Nad palusid komisjonil teha otsus, milles tuvastatakse, et vastavalt nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artikli 4 lõikele 2 ei kujuta asjaomane meede endast abi.

9 Komisjon võttis 24. juunil 2003 vastu otsuse K(2003) 1761 (lõplik) riigiabi N 35/2003 kohta, mis käsitleb asjaomast meedet (edaspidi „vaidlustatud otsus").

10 Vaidlustatud otsuse punktis 1 kirjeldab komisjon kõigepealt asjaomast meedet. Direktiiviga 2001/81 Madalmaadele kehtestatud NO_x heitkoguste siseriikliku ülemmäära raames seadsid Madalmaade ametiasutused suurte tööstuskäitiste, s.o ligi 250 ettevõtte osas eesmärgi, et 2010. aastaks on NO_x heitkogus 55 kilotonni.

11 Selle süsteemi korralduse kohta märgib komisjon vaidlustatud otsuse punktis 1.2, et siseriiklik seadus sätestab siduvad NO_x heitenormid kõigi tööstuskäitiste jaoks. Ettevõtja saab sel viisil kehtestatud heitenorme järgida kas rakendades oma ettevõttes NO_x heitkoguste vähendamiseks meetmeid, ostes saastekvoote teistelt ettevõtjatelt või neid kahte varianti kombineerides. Heitkoguste vähendamist NO_x krediidi vormis pakuvad saastekvootidega kauplemise turul käitised, mille heitkogused jäävad alla heitenormi.

12 Käitise kogu aastane NO_X heitkogus, mida võib olla müüdud või ostetud NO_X krediidiga korrigeeritud, peab vastama selle käitise lubatud heitkoguse tasemele. Lubatud aastase heitkoguse koguarv arvutatakse asjaomase heitenormi ja käitise kasutatud energia hulga alusel.

13 Madalmaade ametiasutused kontrollivad iga aasta lõpus, kas käitised on ettenähtud heitenormist kinni pidanud. NO_X krediiti võib igal aastal osta, hoiustada või laenata tulevasteks perioodideks. Kui käitis ületab ettenähtud heitenormi, peab ta ületatud koguse järgmisel aastal hüvitama. Pealegi suurendatakse igasuguste normide ületamise ärahoidmiseks hüvitamisele kuuluvat ületatud kogust 25% võrra. Kui käitis talle ettenähtud heitenormist kinni ei pea, määravad Madalmaade ametiasutused tõhusa, proportsionaalse ja hoiatava trahvi.

14 Lõpetuseks ei tohi ettevõtjad asjaomase meetmega seoses omandada saastekvoote tootmiseks kasutamiseks. Nad on kohustatud järgima üksnes heitenorme.

15 Vaidlustatud otsuse punktis 1.3 kirjeldab komisjon heitenormi arvutusmeetodit ning seejärel punktis 1.4 süsteemi *cap-and-trade* ja asjaomase meetme tüüpi süsteemi *dynamic cap* vahelisi erinevusi. Komisjon selgitab, et Madalmaade ametiasutuste seisukoha järgi erineb asjaomane meede teisest kaubeldavate kvootide süsteemi variandist – *cap-and-trade* süsteemist, milles saastekvoodid eraldatakse ettevõtjatele. Uued ettevõtjad või ettevõtjad, kes soovivad oma tegevust laiendada, peavad esmalt saama vajaliku koguse kvoote. Asjaomase meetme puhul ettevõtjatel sellist kohustust ei ole, vaid nad peavad pelgalt järgima oma heitenormi, mis oleneb nende energia tarbimisest, millest lähtuvalt normi kohandatakse.

16 Edasi märgib komisjon vaidlustatud otsuse punktides 1.5 ja 1.6, et asjaomast meedet kohaldatakse paralleelselt ühenduse õigusnormidega kõigile tööstusettevõtetele, mille soojusvõimsus on üle 20 megavati. Madalmaade ametiasutused kohaldavad ka edaspidi erinevates ühenduse kehtivates direktiivides kehtestatud heitkoguse piirväärtusi.

17 Asjaomase meetme hindamisel (vaidlustatud otsuse punkt 3) toetub komisjon esiteks oma varasematele saastekvootide kauplemise kavade raames tehtud otsustele ning eristab kahte liiki süsteeme:

„1. Süsteemid, mille puhul kaubeldavaid heitme- või saastelubasid käsitletakse immateriaalse põhivarana, millel on turuväärtus ja mida riik oleks võinud ka müüa või enampakkumisele panna, mistõttu jääb tulu saamata (või kaotatakse riigi ressursse), ning seega on tegemist riigiabiga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

2. Süsteemid, mille puhul kaubeldavaid heitme- või saastelubasid käsitletakse ametliku tõendina selle kohta, et teatavat toodangut ei saa müüa või anda pakkumise teel loa saajale, mistõttu tulu saamata ei jää ja seega riigi ressursse ei kaotata, mis omakorda tähendab, et tegemist ei ole riigiabiga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses."

18 Seejärel toob komisjon esile põhjused, mis viisid ta järelduseni, et asjaomase meetme näol on tegemist riigiabiga, st riik annab sisuliselt tasuta NO_X krediiti konkreetsele ettevõtjate rühmale, kes osaleb liikmesriikidevahelises kaubanduses. Vaidlustatud otsuse järgi oli Madalmaade ametiasutustel võimalus saastekvoote müüa või enampakkumisele panna. Kui liikmesriik annab tasuta NO_X krediiti immateriaalse

põhivarana, jääb tal seega tulu saamata. Selle põhjal teeb komisjon järelduse, et kõnealune kava hõlmab riigi ressursse EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. Asjassepuutuvate ettevõtjate positsiooni tugevdamine mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust.

19 Viimaseks kontrollib komisjon vaidlustatud otsuse punktis 3.3 asjaomase meetme ühisturuga kokkusobivust.

20 Lõpptulemusena sedastab komisjon vaidlustatud otsuse punktis 4, et asjaomane meede hõlmab riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses ning lisab, et abi on vastavalt EÜ artikli 87 lõikele 3 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artikli 61 lõike 3 punktile c ühisturuga kokkusobiv. Komisjon palub Madalmaade ametiasutustel edastada talle igal aastal asjaomase meetme rakendamise kohta aruanne ja teatada talle eelnevalt kõikidest abi andmise tingimustes tehtavatest muudatustest.

Menetlus

21 Madalmaade Kuningriik esitas vaidlustatud otsuse vastu hagiavalduse, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 5. septembril 2003 (kohtuasi C-388/03).

22 Euroopa Kohtu president andis 17. veebruari 2004. aasta määrusega Saksamaa Liitvabariigile loa Madalmaade Kuningriigi toetuseks menetlusse astuda.

23 Nõukogu 26. aprilli 2004. aasta otsuse 2004/407/EÜ, Euratom, millega muudetakse Euroopa Kohtu põhikirja käsitleva protokolli artikleid 51 ja 54 (ELT L 132, lk 5; ELT eriväljaanne 01/05, lk 85), alusel saatis Euroopa Kohus 8. juuni 2004. aasta määrusega kohtuasja Esimese Astme Kohtule.

24 Esimese Astme Kohus palus 13. detsembri 2004/ aasta kirjas Madalmaade Kuningriigil ja Saksamaa Liitvabariigil esitada oma märkused käesoleva hagi vastuvõetavuse kohta esitatud järeldustele Euroopa Kohtu 28. jaanuari 2004. aasta määruses kohtuasjas C-164/02: Madalmaad *vs.* komisjon (EKL 2004, lk I-1177). Nad esitasid oma märkused vastavalt 14. ja 12. jaanuaril 2005.

Poolte nõuded

25 Madalmaade Kuningriik, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, palub Esimese Astme Kohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus osas, milles komisjon leiab, et asjaomane meede hõlmab riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

26 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

– esimese võimalusena tunnistada hagi vastuvõetamatuks või teise võimalusena jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja Madalmaade Kuningriigilt.

Vastuvõetavus

Poolte argumendid

27 Vastuvõetamatuse vastuväidet esitamata kahtleb komisjon selles, kas käesolev hagi on vastuvõetav. Ta väidab, et vaidlustatud otsus on heakskiitev otsus, mis ei tekita Madalmaade Kuningriigi huve kahjustada võivaid õiguslikke tagajärgi. Seega ei saa see otsus muuta tema õiguslikku olukorda ega kahjustada tema huve. Kohtupraktika kohaselt ei saa seega vaidlustatud otsuse peale hagi esitada.

28 Komisjon viitab siinjuures Euroopa Kohtu 27. novembri 2001. aasta määrusele kohtuasjas C-208/99: Portugal *vs.* komisjon (EKL 2001, lk I-9183) ning Euroopa Kohtu 18. juuni 2002. aasta otsusele kohtuasjas C-242/00: Saksamaa *vs.* komisjon (EKL 2002, lk I-5603) ja Esimese Astme Kohtu 30. jaanuari 2002. aasta otsusele kohtuasjas T-212/00: Nuove Industrie Molisane *vs.* komisjon (EKL 2002, lk II-347). Asjaomane kohtupraktika on hiljuti kinnitust leidnud eespool punktis 24 viidatud kohtumääruses Madalmaad *vs.* komisjon, mis sarnaneb käesoleva asjaga.

29 Komisjon leiab, et Madalmaade Kuningriik käsitleb vastuvõetavuse mõistet liiga laialt. Ei ole piisav toetuda võimalusele, et huve võidakse tulevikus kahjustada. Komisjoni hinnangul on tühistamishagi vastuvõetav vaid juhul, kui vaidlustataval otsusel on tegelikele ja olemasolevatele huvidele selge negatiivne mõju. Käesoleval juhul see nii ei ole. Asjaolu, et kolmandatel isikutel on ühel päeval võimalus siseriikliku menetluse raames tugineda vaidlustatud otsusele väitmaks, et asjaomase meetmega võrreldavad kavad kujutavad endast riigiabi, ei tähenda, et vaidlustatud otsus Madalmaade Kuningriigi olukorda negatiivsel ja konkreetsel viisil muudab.

30 Lisaks on komisjon seisukohal, et EÜ artiklit 230 tuleb lugeda koosmõjus EÜ artikliga 233. EÜ artikli 230 alusel hagi esitamise võimalus peab olema piiratud juhtudega, mil institutsioon on vaidlustatud otsuse tühistamise korral kohustatud võtma vajalikke meetmeid, et täita Madalmaade Kuningriigi õiguslikku olukorda tegelikult ja konkreetselt muutnud kohtuotsust. Käesoleval juhul ei pea aga komisjon tühistamise korral vastu võtma ühtegi õigusakti, mis Madalmaade Kuningriigi olukorda muudaks.

31 Madalmaade Kuningriik leiab, et tema hagi on vastuvõetav. Ta väidab, et liikmesriikide esitatud hagi vastuvõetavuseks piisab sellest, kui vaidlustatud meede tekitab liikmesriikide huve kahjustada võivaid õiguslikke tagajärgi. Niisiis ei ole nõutud, et Madalmaade huve hagi esitamise ajal tegelikult kahjustataks. Hagi võib esitada tulevikus tekkida võivaid õiguslikke tagajärgi arvestades.

32 Madalmaade Kuningriik meenutab, et riigiabi kvalifitseerimine kuulub määruse nr 659/1999 artiklite 17–19 kohaldamisalasse. Komisjon saab seega tulevikus rakendada kõiki vajalikke meetmeid, mis ohustab asjaomase meetme järjepidevust ja õiguskindlust. Pealegi tuleb komisjonile teatada asjaomase meetme muudatustest ning Madalmaade Kuningriik on kohustatud igal aastal esitama rakendamise kohta

aruande. Ka Saksamaa Liitvabariik on seisukohal, et vaidlustatud otsus tekitab Madalmaade Kuningriigi suhtes õiguslikke tagajärgi, muutes ühenduse riigiabi materiaal- ja protsessiõiguse normid asjaomasele meetmele kohaldatavaks.

33 Ühtlasi väidab Madalmaade Kuningriik, et asjaomase meetme raames antud väidetav abi võib õigustada uue abi kokkusobimatuse otsust vastavalt komisjoni vastuvõetud suunistes abi kattumist käsitlevatele sätetele. Samuti loob vaidlustatud otsus pretsedendi, mis paneb liikmesriikidele tulevikus komisjonile võrreldavatest kavadest teatamise kohustuse. Peale selle saavad kolmandad isikud vaidlustatud otsusele siseriiklikus kohtus tugineda.

34 Eespool punktis 24 viidatud kohtumäärusest Madalmaad *vs.* komisjon tulenevate seisukohtade osas väidab Madalmaade Kuningriik – keda toetab Saksamaa Liitvabariik – eelkõige, et nimetatud kohtuasjas oli tema hagi esitatud vaidlustatud otsuse põhjendustes sisalduva ühe väite tühistamiseks. Seevastu käesolevas asjas on hagi esitatud vaidlustatud otsuse resolutiivosa, mitte aga otsuse põhjenduste peale.

35 Madalmaade Kuningriik, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, märgib, et ta oli palunud komisjonil teha otsus, millega kinnitatakse, et asjaomane meede ei ole riigiabi. Kuivõrd komisjon leidis, et tegemist on riigiabiga, jättis ta vastavasisulise taotluse rahuldamata. Saksamaa Liitvabariigi hinnangul eristab ka see asjaolu käesolevat kohtuasja eespool punktis 24 viidatud kohtumääruse Madalmaad *vs.* komisjon aluseks olnud kohtuasjast.

36 Lõpetuseks ei kuulu Madalmaade Kuningriigi arvates EÜ artiklis 233 ette nähtud rakendusmeetmed tühistamishagi vastuvõetavuse tingimuste hulka. Lisaks on komisjonil võimalus pärast vaidlustatud otsuse tühistamist võtta vastu uus otsus, milles tuvastatakse, et tegemist ei ole riigiabiga.

Esimese Astme Kohtu hinnang

37 EÜ artiklis 230 tehakse selgelt vahet ühelt poolt ühenduse institutsioonide ja liikmesriikide hagemisõigusel ja teiselt poolt füüsiliste ja juriidiliste isikute hagemisõigusel, nimelt annab EÜ artikli 230 teine lõik igale liikmesriigile õiguse tühistamishagi esitamise teel vaidlustada komisjoni otsuste seaduslikkus, ilma et selle õiguse teostamiseks tuleks põhjendada menetluse algatamise huvi olemasolu. Selleks et hagi oleks vastuvõetav, ei pea liikmesriik seega tõendama, et vaidlustatav komisjoni õigusakt tekitab tema suhtes õiguslikke tagajärgi. Et aga esitada komisjoni õigusakti vastu tühistamishagi, peab see olema vastu võetud õiguslike tagajärgede tekitamiseks (vt eespool punktis 28 viidatud kohtumäärus Portugal *vs.* komisjon, punktid 22–24 ja viidatud kohtupraktika).

38 Käesoleval juhul tunnistab komisjon vaidlustatud otsuses pärast Madalmaade Kuningriigi poolt asjaomasest meetmest teatamist ja viimase taotlust asjaomast meedet vastavalt määruse nr 659/1999 artikli 4 lõikele 2 riigiabiks mitte pidada, et kõnesolev kava hõlmab riigiabi, mis on ühisturuga kokkusobiv.

39 Kõigepealt tuleb märkida, et Euroopa Kohus on sarnastel asjaoludel liikmesriigi hagi vastuvõetavaks tunnistanud (Euroopa Kohtu 26. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-241/94: Prantsusmaa *vs.* komisjon, EKL 1996, lk I-4551). Kuigi komisjon selles kohtuasjas hagi vastuvõetavust ei vaidlustanud, tuleb siinkohal rõhutada, et

vastuvõetamatus on asja läbivaatamist takistav asjaolu, mida ühenduse kohus võib igal ajal omal algatusel uurida. Seega asjaolu, et komisjon nimetatud kohtuasjas hagi vastuvõetavust ei vaidlustanud, ei tähendanud, et kohus selle küsimuse uurimisest loobub.

40 Teiseks, vastupidi eespool punktis 28 viidatud kohtuotsuses Saksamaa *vs.* komisjon toodule, millele komisjon on toetunud, ei rahuldanud komisjon Madalmaade Kuningriigi taotlust, kui ta asjaomase meetme riigiabina kvalifitseeris.

41 Sellise hinnangu andmine võimaldas komisjonil uurida vaidlustatud otsuses asjaomase meetme kokkusobivust ühisturuga. Muu hulgas toob see kaasa olemasolevate abikavade jaoks määrusega nr 659/1999 ette nähtud menetluse, eelkõige artiklites 17–19 ja artiklis 21 sätestatud menetluse kohaldamise, millega pannakse liikmesriikidele kohustus esitada aastaaruanne kõikide olemasolevate abikavade kohta. Riigiabina kvalifitseerimine võib avaldada mõju ka uue abi andmisele vastavalt erinevatest allikatest pärit abi kattumist käsitlevatele sätetele, mis on muu hulgas ette nähtud keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta kehtestatud ühenduse suuniste punktis 74.

42 Sellest järeldub, et vaidlustatud otsus tekitab selgelt siduvaid õiguslikke tagajärgi. Madalmaade Kuningriigi hagi on seega vastuvõetav.

43 Seda järeldust ei kummuta ei viidatud kohtupraktika ega komisjoni esitatud argumendid.

44 Erinevalt Esimese Astme Kohtu 17. septembri 1992. aasta otsuses kohtuasjas T-138/89: NBV ja NVB *vs.* komisjon (EKL 1992, lk II-2181) toodud asjaoludest tekitab vaidlustatud otsus Madalmaade Kuningriigi huve kahjustavaid õiguslikke tagajärgi (vt eespool punkt 42). Samuti ei ole viimase õiguslik hinnang EÜ artiklile 230 võrreldav (vt eespool punkt 37) nimetatud kohtuasjas antud hinnanguga hageja poolt, kelleks oli ettevõtja, kes pidi põhjendama menetluse algatamise huvi (vt eespool punkt 37).

45 Veel tuleb märkida, et kui Euroopa Kohus tunnistas eespool punktis 28 viidatud kohtumääruses Portugal *vs.* komisjon hagi vastuvõetamatuks, tugines ta asjaolule, et Portugali Vabariik oli taotlenud vaidlustatud otsuste tühistamist vaid osas, milles need olid talle adresseeritud, mille kohta Euroopa Kohus leidis, et see on mittevajalik ja ilma igasuguse iseseisva õigusliku mõjuta (punktid 25 ja 28). Käesolevas asjas vaidlustab Madalmaade Kuningriik riigiabi kvalifitseerimise, mille kohta ei saa öelda, et see on mittevajalik ja et sellel puudub iseseisev õiguslik mõju.

46 Eespool punktis 28 viidatud kohtuotsuses Nuove Industrie Molisane *vs.* komisjon jättis Esimese Astme Kohus menetluse algatamise huvi puudumise motiivil hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, olles esmalt märkinud, et hageja ei ole otsuse resolutiivosa vaidlustanud, ning olles uurinud, kas hageja poolt vaidlustatud hinnang tekitab huve kahjustada võivaid siduvaid õiguslikke tagajärgi (punktid 34 ja 38). Käesoleval juhul ei pea Madalmaade Kuningriik esiteks tõendama menetluse algatamise huvi (vt eespool punkt 37) ning teiseks vaidlustab ta vaidlustatud otsuse resolutiivosa selle osa, mis sisaldab riigiabina kvalifitseerimist, millele ta vastu vaidleb.

47 Viimase punkti osas tuleb käesolevat kohtuasja eristada ka eespool punktis 24 viidatud kohtumääruse Madalmaad *vs.* komisjon aluseks olnud kohtuasjast. Selles kohtuasjas taotles Madalmaade Kuningriik hagiavalduses asjaomase otsuse tühistamist „osas, milles komisjon leidis, et sadamaametitele tehtud maksed […] kujutavad endast EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi" (punkt 9). Samas otsuse resolutiivosa sellist järeldust ei sisalda.

48 Lõpetuseks, mis puutub komisjoni argumenti, et EÜ artikkel 230 koostoimes EÜ artikliga 233 lubab esitada hagi EÜ artikli 230 alusel vaid juhul, kui tuleb võtta EÜ artiklis 233 sätestatud rakendusmeetmed, on vaja märkida, et selline tõlgendus ei vasta asutamislepingu ülesehitusele. EÜ artikkel 233 paneb institutsioonile või institutsioonidele, kelle õigusakt on kuulutatud tühiseks või kelle toimingu tegematajätmine on kuulutatud asutamislepinguga vastuolus olevaks, kohustuse võtta Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalikud meetmed. Selle artikli selge eesmärk on seega tagada nende kohtuotsuste täitmine, millega õigusakt on EÜ artikli 230 alusel tühistatud. EÜ artikli 230 kohaldamine ei ole aga mingil viisil seotud EÜ artikli 233 kohaldamisega. Selles ei kehtestata hagi esitamise tingimuseks, et institutsioon, kelle õigusakt on vaidlustatud, saab võtta õigusakti tühistamise korral meetmeid.

49 Neil asjaoludel tuleb hagi vastuvõetavaks tunnistada.

Põhiküsimus

50 Madalmaade Kuningriik esitab rikkumise kohta kaks väidet: esiteks on rikutud EÜ artiklit 87 ja teiseks on rikutud põhjendamiskohustust.

51 Esimese väite osas väidab Madalmaade Kuningriik, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, et asjaomane meede ei kujuta endast eelist, mida rahastatakse riigi ressurssidest, ja teise võimalusena, et valikulisuse tingimus ei ole täidetud.

Riigi ressurssidest rahastatava eelise puudumine

Poolte argumendid

52 Madalmaade Kuningriik leiab, et komisjoni arutluskäik on ebaõige, kuna see põhineb saastekvootide andmisel, samas kui tegelikkuses on asjaomase meetme aluseks seadusega kehtestatud keskkonnanormatiivi rakendamine. Sellist ühtset normatiivi kohaldatakse kõikidele tööstusettevõtetele, mille kogusoojusvõimsus on üle 20 megavati. Tegemist on mitte ettevõtjale antava eelisega, vaid kohustusega. Süsteemi iseloomustab see, et ettevõtjad võivad valida, kuidas nad normatiivi täidavad – kas oma heitkoguseid vähendades või teistelt ettevõtjatelt pärit heitkoguse krediiti ostes. Komisjon lähtub ebaõigesti põhimõttest, et heitkoguse krediidi loovad Madalmaade ametiasutused. Kuna Madalmaade ametiasutuste sõnul kõnesolevad ametiasutused mingeid saastekvoote ei anna, ei saa nad neid kvoote enampakkumisele panna ega müüa.

53 Madalmaade Kuningriik tuletab siinjuures meelde, et riigiabist saab rääkida vaid juhul, kui antakse üle riigi ressursse. Selle väite kinnituseks viitab ta mitmele kohtuotsusele, sealhulgas Euroopa Kohtu 13. märtsi 2001. aasta otsusele kohtuasjas C-379/98: PreussenElektra (EKL 2001, lk I-2099), milles Euroopa Kohus otsustas, et seadusega kehtestatud ostmise kohustus ja sellest tulenev finantskohustuste jaotamine eraettevõtjate vahel ei too kaasa riigi ressursside otsest või kaudset üleandmist. Madalmaade Kuningriigi arvates on asjaomane meede analoogne nimetatud kohtuasjas käsitletava meetmega.

54 Madalmaade Kuningriik väidab veel, et asjaomane meede ei ole võrreldav Taani ja Briti süsteemidega, mille puhul ametiasutused jaotavad kvoote – mille kogus on eelnevalt kindlaks määratud – tasuta. Neil juhtudel on enampakkumine või müük kahtlemata üks mõeldavatest variantidest. Asjaomane meede sarnaneb rohkem Belgia süsteemiga, mille kohaselt ei ole kaubeldaval heitme- või saasteloal selle saaja

jaoks suhetes riigiga mingit väärtust ning seda kasutatakse üksnes tõendina teatava toodangu või heitkoguse kohta. Igal juhul leiab Madalmaade Kuningriik, et komisjoni püüdlused klassifitseerida asjaomane meede ühe kategooria alla kahest, mille ta ise on loonud, toob vaidlusesse vaid segadust.

55 Viimaseks vaidlustab Madalmaade Kuningriik tõlgenduse, mille komisjon on andnud ühenduse suunistele keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta ja mille kohaselt loetakse heitmeloa väljastamine teatavatel juhtudel riigiabiks. Ühtlasi vaidleb ta vastu asjaolule, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, lk 32; ELT eriväljaanne 15/07, lk 631), toonitab mitmes kohas, et EÜ artiklit 87 kohaldatakse saastekvootide eraldamisele.

56 Saksamaa Liitvabariik osutab asjaolule, et ettevõtjatele ei anta eelist. Isegi kui asuda seisukohale, et käesoleval juhul on tegemist saastekvootide eraldamisega, tähendab see üksnes kehtestatud heitkoguse ülemmäära järgimise kohustuse rakendamist. Ettevõtjate olukord on varasemaga võrreldes halvenenud. Pealegi saavad ettevõtjad tema arvates kaubeldavaid kvoote omandada vaid tänu oma jõupingutustele, mis nad oma heitkoguste vähendamiseks on teinud. Liikmesriigile ei saa sellist majanduslikku eelist omistada. Komisjon on käesolevas asjas ekslikult kohaldanud riigituludest loobumise kriteeriumit, kuivõrd see kriteerium on ebapiisav, et hõlmata riigiabiõiguse valdkonnas saastekvootide tasuta eraldamist. Seesugune eraldamine tuleneb liikmesriikide õigusest vabalt otsustada kohustuste kehtestamise üle ning seda ei saa riigiabiõiguse seisukohast samastada vara üleandmisega avaliku võimu kandja poolt. Tavalistes turutingimustes tegutseva erainvestori põhimõte ei ole kohaldatav, kuna riik loob ettevõtjate jaoks siduva raamistiku, ise turul osalemata.

57 Komisjon leiab, et asjaomane meede hõlmab riigiabi, sest Madalmaade Kuningriik on igal aastal võimaldanud asjassepuutuvatele ettevõtjatele saastekvoote tasuta. Seega loob riik immateriaalse kaubeldava põhivara, mida ta pakub ettevõtjatele tasuta, vähendades seeläbi nende eelarvet tavaliselt koormavaid kulutusi.

58 Saastekvootide väärtus seisneb eeskätt asjaolus, et ettevõtja, kes arvab, et ta võib oma heitenormi ületada, võib vajalike kvootide ostmisega hoida ära trahvi määramise Madalmaade ametiasutuste poolt. Nende kvootidega saab kaubelda juba aasta alguses, mistõttu rahakäibe probleemidega ettevõtjal tekib võimalus neid kvoote müüa. Komisjoni hinnangul ei vaidlusta Madalmaade Kuningriik kõnealuste saastekvootide majanduslikku väärtust.

59 Komisjon väidab, et käesoleval juhul toimub riigi ressursside üleandmine sel viisil, et riik kaotab oma ressursse. Madalmaade Kuningriik peab silmas ainult teist süsteemi etappi, mille käigus ettevõtjad omavahel heitmelubadega kauplevad. Riigiabi antakse aga esimeses etapis, mille jooksul Madalmaade Kuningriik annab asjassepuutuvatele ettevõtjatele tasuta heitmelubasid, mida viimased võivad seejärel müüa. Riigitulude kaotamine on põhjustatud asjaolust, et Madalmaade ametiasutused loovad kaubeldavaid kvoote ning annavad need seejärel ettevõtjatele tasuta, selmet neid müüa.

60 Komisjon väidab, et Madalmaade Kuningriik saaks oma süsteemi ümber korraldada ja müüa saastekvoote igal aastal. Isegi Madalmaade ametiasutuste kohaldatava süsteemi puhul saaksid nad ettevõtjatelt, kelle heitkogus on normist madalam, kasutamata saastekvoodid tagasi osta. Seejärel saaks riik need kvoodid neid vajavatele ettevõtjatele turuhinnaga maha müüa. Keskkonnale avaldatava mõju seisukohast oleks tulemus sama, kuid kasutamata krediidi hinna saaksid peaaegu koguväärtuses Madalmaade ametiasutused. Asjaomase meetme puhul saaksid aga turuhinna koguväärtuse endale NO_X krediiti omavad ja müüvad ettevõtjad.

61 Asjaomase meetme Taani ja Briti süsteemiga võrdlemise kohta väidab komisjon, et asjaomane meede ei erine nendest kahest süsteemist mitte seetõttu, et asjaomase meetmega ei kehtestata eelnevalt täpset saastekvootide kogust, millele teataval ettevõtjal on õigus, kuivõrd asjaolu tõttu, et riigi ressursside üleandmist EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses enam ei toimu.

62 Asjaomane meede ei ole Belgia süsteemiga võrreldav ning eespool punktis 53 viidatud kohtuotsus PreussenElektra ei ole käesolevas asjas kohaldatav.

Esimese Astme Kohtu hinnang

63 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale eeldab abina kvalifitseerimine seda, et kõik EÜ artikli 87 lõikes 1 märgitud tingimused on täidetud. Selles sättes määratletakse, et põhimõtteliselt on ühisturuga kokkusobimatu selline riigiabi, mida antakse liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik millisel kujul ning mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust (vt Euroopa Kohtu 20. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-126/01: GEMO, EKL 2003, lk I-13769, punktid 21 ja 22 ja viidatud kohtupraktika).

64 Selleks et eeliseid saaks pidada EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses abiks, peavad nad esiteks olema otseselt või kaudselt antud riigi ressurssidest ja teiseks peavad nad olema riigile omistatavad (vt eespool punktis 63 viidatud kohtuotsus GEMO, punkt 24).

65 Abi mõiste võib hõlmata mitte üksnes toetust positiivses tähenduses, nagu subsiidiumid, laenud või osalused ettevõtjate kapitalis, vaid ka erinevas vormis sekkumisi,

mis leevendavad äriühingu eelarvet tavaliselt koormavaid kohustusi ja mis seetõttu ei ole küll subsiidiumid selle sõna kitsas tähenduses, ent on siiski samalaadsed ja samasuguse mõjuga (vt eespool punktis 63 viidatud kohtuotsus GEMO, punkt 28 ja viidatud kohtupraktika).

66 Sellest tuleneb, et riigiabiks võib pidada meedet, millega antakse teatavatele ettevõtjatele eelis, kuid millega pannakse ametiasutustele täiendav koormus riigi võlanõuete *de facto* loobumise, trahvide või muude rahaliste karistuste maksmise kohustusest vabastamise vormis (vt selle kohta Euroopa Kohtu 17. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-295/97: Piaggio, EKL 1999, lk I-3735, punktid 42 ja 43).

67 Nendest põhimõtetest lähtudes tuleb uurida, kas asjaomane meede annab selle adressaatidele eelise, mida rahastatakse riigi ressurssidest.

68 Madalmaade Kuningriik väidab, et ta ei anna asjassepuutuvatele ettevõtjatele saastekvoote.

69 Sellega seoses peab märkima, et erinevalt teistest süsteemidest ei ole asjaomase meetme aluseks otse riigi poolt eraldatavad saastekvoodid. Seda möönab ka komisjon ise vaidlustatud otsuse punkti 3.2 esimeses lõigus.

70 Ehkki vastab tõele, et Madalmaade Kuningriik ei anna saastekvoote asjassepuutuvatele ettevõtjatele otse, ei ole ta ka kehtestanud heitnorme, mida need ettevõtjad peavad järgima. Ta lubab normile allutatud ettevõtjatel kaubelda omavahel

sellele normile kaudselt vastavate saastekvootidega igale ettevõtjale kohaldatavas ülemmääras. Madalmaade Kuningriik annab kvootide kaubeldavaks muutmisega neile turuväärtuse. Iga sellesse süsteemi kuuluv ettevõtja võib kvoodid igal ajal maha müüa.

71 Selle kohta märkis Madalmaade Kuningriik Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele antud vastuses, et iga heitmeloa omaniku kohta tehakse NO_x heitkoguse registrisse kanne ning ta võib müüa kõiki neid kvoote, mis seonduvad aastatega, mille kohta heitenorm on kindlaks määratud, kaasa arvatud järgnevad aastad. Sellest järeldub, et kaubelda saab kõikide kvootidega, mitte ainult krediitidega, mis NO_x sätestatud normist vähem õhku paisanud ettevõtjatel on aasta lõpus tekkinud – kõnealune krediit väljendab positiivset saldot, mis saadakse lahutades lubatud NO_x heitkogusest tegelikult kasutatud koguse.

72 Nagu Madalmaade Kuningriik väidab, on heitkoguse krediit, mis mõningatel ettevõtjatel aasta lõpus tekib, põhimõtteliselt tõepoolest nende jõupingutuste tulem ja neid pingutusi tõendav asjaolu. Kui aga süsteem näeb ette, et krediitidega kauplemise võimalus puudub, ei oleks neil turuväärtust. Ettevõtjad ei saa seega neid müües tagasi isegi osa neist kuludest, mis NO_x heitkoguste vähendamiseks on tehtud.

73 Mis puutub ettevõtjatesse, kes paiskavad õhku NO_x heitmeid heitnormist suuremas koguses ja kelle saldo on aasta lõpus negatiivne, annab asjaomane meede neile võimaluse trahvist pääseda nii, et nad ostavad saastekvoote neilt, kellel on tekkinud ülejääk.

74 Sellest tuleneb, et asjaomase meetmega ette nähtud saastekvootide kaubeldavus on nende ettevõtjate jaoks eelis, kelle suhtes on NO_x heitnormid kindlaks määratud.

75 Peale selle on Madalmaade Kuningriik NO_x saastekvootidega turul kauplemist võimaldava süsteemi kehtestamisega muutnud need immateriaalseks põhivaraks, mida asjassepuutuvad ettevõtjad võivad vabalt müüa, isegi kui nad on seotud ettevõtjale kohaldatava ülemmääraga. Vara antakse asjassepuutuvate ettevõtjate käsutusse tasuta, kuigi selle oleks saanud oksjonil maha müüa. Seega on Madalmaade Kuningriik riigi teatud ressurssidest loobunud.

76 Siinkohal ei vasta tõele Madalmaade Kuningriigi väide, et asjaomane meede on Belgia süsteemiga sarnane. Komisjoni 25. juuli 2001. aasta otsuses riigiabi N 550/2000 kohta – Belgia – „Rohelise Energia" sertifikaat (EÜT 2001, C 330, lk 3) oli komisjon seisukohal, et roheline sertifikaat on üksnes ametlik dokument, mis tõendab rohelise energia tootmist, ning et riik ei nõustunud ressurssidest loobuma, andes neid tootjatele tasuta.

77 Samuti on ekslik Madalmaade Kuningriigi väide, et asjaomane meede sarnaneb eespool punktis 53 viidatud kohtuotsuses PreussenElektra käsitletud meetmega. Nimetatud skeemiga oli ette nähtud ostmise kohustus ettevõtjate vahel. Pealegi ei olnud selle skeemi aluseks heitme- ja saasteload.

78 Järelikult on asjaomane meede eespool punktides 63-66 viidatud kohtupraktika kohaselt eelis, mida antakse asjassepuutuvatele ettevõtjatele riigi ressurssidest.

Valikulisuse puudumine

Poolte argumendid

79 Madalmaade Kuningriik, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, väidab, et valikulisuse tingimus ei ole käesoleval juhul täidetud. Asjaomane meede on siduv ligi 250 suurele tööstusettevõtjale, kes ei kuulu ühtegi konkreetsesse tootmisharusse. Kuna kõik suured käitised peavad järgima samu norme, ei ole neid eelistatud.

80 Madalmaade Kuningriik, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, leiab, et vastavalt Euroopa Kohtu 8. novembri 2001. aasta otsusele kohtuasjas C-143/99: Adria-Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (EKL 2001, lk I-8365, punkt 41) tuleb võrrelda teiste ettevõtjatega, kes on asjaomase meetmega taotletava eesmärgi osas võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras.

81 Madalmaade Kuningriik rõhutab, et komisjon ei ole näidanud, milliste ettevõtjate suhtes on suuri tööstuskäitisi eelistatud. Saksamaa Liitvabariigi hinnangul ei ole viimati nimetatud teiste ettevõtjatega võrreldavas olukorras, kuna need ettevõtjad ei pea vastavaid heitkoguste ülemmäärasid järgima.

82 Komisjon väidab omalt poolt, et kõikidele Madalmaades asuvatele ettevõtjatele kohaldatakse heitkoguste ülemmäärasid, samas kui asjaomane meede puudutab vaid väga kitsast ettevõtjate ringi Madalmaades, kelle soojusvõimsus on üle 20 megavati. Ainuüksi need ettevõtjad saavad Madalmaade ametiasutustelt saastekvoote tasuta. Ehkki kõnealused ettevõtjad ei tooda kõik sama kaupa, on EÜ artikli 87 lõikes 1 nõutud valikulisuse tingimus täidetud.

83 Komisjon väidab eespool punktis 80 viidatud kohtuotsusele Adria-Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke tuginedes, et abisaajate ettevõtjate kuulumine erinevatesse tootmisharudesse ei tähenda, et asjaomane meede on majanduspoliitiline üldmeede.

Esimese Astme Kohtu hinnang

84 EÜ artikli 87 lõikest 1 tulenevalt on liikmesriigi antud majanduslik eelis riigiabi vaid siis, kui see on teatud määral valikuline – sellega soodustatakse teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist (eespool punktis 80 viidatud kohtuotsus Adria-Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, punkt 34).

85 Järelikult riiklik meede, mis toob kasu kõigile riigi territooriumil asuvatele ettevõtjatele vahet tegemata, ei ole seega riigiabi (eespool punktis 80 viidatud kohtuotsus Adria Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, punkt 35).

86 EÜ artikli 87 kohaldamisel ei ole vahet, kas võrreldes varasema õigusliku olukorraga on eeldatava abisaaja olukord paranenud, halvenenud või jäänud hoopis samaks. Välja tuleb selgitada üksnes see, kas konkreetses õiguslikus raamistikus soodustab asjaomane meede „teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist" EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses teiste ettevõtjatega võrreldes, kes on asjaomase meetmega taotletava eesmärgi osas võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras (eespool punktis 80 viidatud kohtuotsus Adria Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, punkt 41 ja viidatud kohtupraktika).

87 Vaidlustatud otsuse punkti 1.5 esimese lõigu kohaselt kohaldatakse asjaomast meedet kõikidele tööstuskäitistele, mille soojusvõimsus on üle 20 megavati. Vaidlustatud otsuse punktis 3.3 on lisaks märgitud, et asjaomane meede on mõeldud suurte tööstusettevõtjate väga laiale ringile ning hõlmab seega mitut majandusharu.

88 Seega tuleb esiteks märkida, et kõikidele suurtele tööstuskäitistele kohaldatakse asjaomase meetmega kehtestatud NO_X heitkoguse ülemmäära ning nad saavad kasutada asjaomase meetme raames saastekvootide kaubeldavusest tulenevat eelist. Niisiis on asjaomase meetme kohaldamise kriteerium objektiivne, ilma geograafilisi või sektoriaalseid asjaolusid arvestamata. Kuivõrd asjaomane meede on suunatud kõige rohkem saastavatele ettevõtjatele, vastab see objektiivne kriteerium ka taotletavale eesmärgile, milleks on keskkonnakaitse, ning süsteemi sisemisele loogikale.

89 Teiseks, vaidlustatud otsusest tulenevalt peavad üksnes skeemi kohaldamisalasse kuuluvad ettevõtjad trahvi ähvardusel järgima heitnorme või ranget tulemuslikkuse standardtaset (Performance Standard Rate (PSR)), mida vähendatakse järk-järgult kuni 2010. aastani.

90 Seega tuleb nii taotletava eesmärgi kui ka asjaomase meetmega suurtele tööstuskäitistele pandud konkreetsete kohustuste osas märkida, et ettevõtjate, kellele kohaldatakse NO_X heitkoguste ülemmäära, faktiline ja õiguslik olukord ei ole võrreldav nende ettevõtjate olukorraga, kellele ülemmäära ei kohaldata.

91 Selles osas on komisjon tõepoolest tuginenud Madalmaade seadustele, mis käsitlevad ühest küljest keskkonnakaitset ja teisest küljest õhusaastet ning mis ei sätesta saastekvootidega kauplemise süsteemi, tehes siit järelduse, et kõikidele ettevõtjatele kohaldatakse NO_X heitkoguste vähendamisega seoses samu kohustusi. Seesugune

väide ei vasta aga vaidlustatud otsuse punktis 1 antud asjaomase meetme kirjeldusele. Sellest nähtub, et asjaomase meetmega ette nähtud heitnormi arvutamine ja selle normi ületamise eest määratavad trahvid puudutavad ainult kõnealuse skeemiga silmas peetud ettevõtjaid (vt eespool punktid 10–16).

92 Peale selle ei ole komisjon esile toonud ühtegi konkreetset asjaolu, mis tõendaks, et tema viidatud seaduste kohaldamisalasse kuuluvatele ettevõtjatele laienevad samasugused kohustused nagu asjaomase meetmega hõlmatud ettevõtjatele või et kohustuste täitmata jätmise korral määratakse esimesena nimetatud ettevõtjatele trahv.

93 Samuti ei saa millestki järeldada, et alla 20 megavati tarbivad ettevõtjad on asjaomase meetmega silmas peetud ettevõtjatega võrreldavas olukorras. Komisjon ei ole iseäranis toonud esile asjaolusid, mis tõendaks, et neile kohaldatakse PSR-i.

94 Järelikult ei ole komisjon tõendanud üldise skeemi olemasolu, mida kohaldataks ettevõtjatele, kes on asjaomase meetme kohaldamisalasse kuuluvate ettevõtjatega võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras, kuid millega ei antud NO_x saastekvootide kaubeldavuse näol eelist. Asjaomane meede ei kaldu seega ühestki üldisest skeemist kõrvale.

95 Asjaolu, et asjassepuutuvate ettevõtjate arvu saab piirata 250 ettevõtjaga, ei ole iseenesest samuti meetme valikulisuse tõendamiseks piisav. Isegi kui seda ettevõtjate rühma piiratuks pidada, kuuluvad siia tegelikult kõik ettevõtjad, kelle konk-

reetne faktiline ja õiguslik olukord ei ole taotletava eesmärgi osas võrreldav nende ettevõtjate olukorraga, kes sinna rühma ei kuulu.

96 Asjaomane meede tervikuna ei soodusta seega teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

97 Isegi kui oletada, et asjaomase meetmega kehtestatakse ettevõtjate erinev kohtlemine ja et meede on seega *a priori* valikuline, tuleb käesoleval juhul märkida, et selline erinev kohtlemine tuleneb selle süsteemi olemusest ja ülesehitusest, mille alla ta kuulub (vt selle kohta Euroopa Kohtu 6. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-88/03: Portugal *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-7115, punkt 52 ja viidatud kohtupraktika).

98 Euroopa Kohtu praktika järgi ei vasta valikulisuse tingimusele meede, mis selle adressaadile eelise andmisele vaatamata on õigustatud selle süsteemi olemuse ja üldise ülesehitusega, mille alla ta kuulub (vt eespool punktis 80 viidatud kohtuotsus Adria Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, punkt 42).

99 Käesolevas asjas on abisaajad ettevõtjad kindlaks määratud vastavalt süsteemi olemusele ja üldisele ülesehitusele nende märkimisväärsete NO_x heitkoguste ja spetsiifilise vähendamise normi alusel, mida neile kohaldatakse. Keskkonnaalased kaalutlused õigustavad suures koguses NO_x heitmeid õhku paiskavate ettevõtjate erinevat kohtlemist võrreldes teiste ettevõtjatega (vt selle kohta eespool punktis 80

viidatud kohtuotsus Adria Wien Pipeline ja Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, punktid 49 ja 52). Nende põhimõtete rakendamisel tuleb arvestada EÜ artiklit 6 koosmõjus EÜ artikliga 87.

100 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes ei saa asjaomast meedet riigiabina kvalifitseerida.

101 Neil asjaoludel, ilma et oleks vaja võtta seisukohta Madalmaade Kuningriigi teise väite suhtes, tuleb vaidlustatud otsus tühistada osas, milles leitakse, et asjaomane meede hõlmab riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

Kohtukulud

102 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 esimese lõigu alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud komisjoni kahjuks, siis tuleb kohtukulud vastavalt Madalmaade Kuningriigi nõuetele välja mõista komisjonilt.

103 Kodukorra artikli 87 lõike 4 esimese lõigu alusel kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud. Seega kannab Saksamaa Liitvabariik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Tühistada komisjoni 24. juuni 2003. aasta otsus K(2003) 1761 (lõplik) riigiabi N 35/2003 kohta, mis käsitleb Madalmaade Kuningriigi poolt teatatud lämmastikoksiidide heitkogustega kauplemise süsteemi.

2. Mõista kohtukulud välja komisjonilt.

3. Saksamaa Liitvabariik kannab ise oma kohtukulud.

Vilaras Martins Ribeiro Dehousse

Šváby Jürimäe

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 10. aprillil 2008 Luxembourgis.

Kohtusekretär Koja esimees

E. Coulon M. Vilaras